

Учреждение образования
«Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина»
Факультет иностранных языков

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ГЕРМАНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ЛИНГВОДИДАКТИКИ

Материалы XXVI Международной
научно-практической конференции

Брест / Беларусь, 4 марта 2022 года

Брест 2022

УДК 811.11+372.016:811.111'112.2(082)

ББК 81.2Англ+81.2Нем

А 43

Рецензенты:

Н. А. Егорова, кандидат педагогических наук, доцент

Е. Д. Осипов, кандидат педагогических наук, доцент

Редакционная коллегия:

Л. Я. Дмитрачкова, кандидат педагогических наук, доцент

Н. В. Иванюк, кандидат педагогических наук, доцент

И. В. Повх, кандидат филологических наук, доцент

Е. Г. Сальникова, кандидат филологических наук, доцент

Н. А. Тарасевич, кандидат филологических наук, доцент

Актуальные вопросы германской филологии и лингводидактики : материалы XXVI междун. науч.-практ. конф., Брест, 4 марта 2022 г. / Брест. гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; под общ. ред. Е. Г. Сальниковой. – Брест : БрГУ имени А. С. Пушкина, 2022. – 294 с.

В сборник вошли материалы XXVI Международной научно-практической конференции, которая проходила 4 марта 2022 года на базе факультета иностранных языков Учреждения образования «Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина».

Сборник включает материалы, в которых рассматриваются актуальные вопросы лингвистических и литературоведческих исследований, а также лингводидактические основы и инновационные направления языкового образования.

Сборник адресован научным сотрудникам, преподавателям учреждений высшего образования, аспирантам, студентам.

Ответственность за содержание и стиль публикуемых материалов несут авторы.

ваем о «почему», о целях образования, которые в равной степени подвержены влиянию технологий.

В высшем образовании маловероятно, что преподавание и обучение студентов улучшится только за счет внедрения новых технологий. Однако обучение может быть улучшено, если инновации учитывают не только характеристики технологий, но и педагогический дизайн, контекст, в котором происходит обучение, характеристики учащихся, их предыдущий опыт и знакомство с задействованными технологиями.

Таким образом, хотя ИКТ могут обеспечить новые формы преподавания и обучения, но они не могут гарантировать эффективность и адекватность достигаемых результатов обучения. Дело не в технологиях, а в образовательных целях, достижение которых должны обеспечивать преподаватели, обладающие цифровой и профессиональной подготовкой.

**Я. С. ЗЯНОЎКА, Ю. С. ГЕЦЭВІЧ, М. В. СУПРУНЧУК,
В. В. ВАРАНОВІЧ, Д. І. ЛАТЫШЭВІЧ**

Беларусь, Мінск, Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі

БЕЛАРУСКІ ЦЭНТР ВЕДАЎ CLARIN ПА АПРАЦОЎЦЫ ТЭКСТАВАЙ ІНФАРМАЦЫІ І ВУСНАГА МАЎЛЕННЯ

У сучасным асяроддзі развіццё камп'ютарных тэхналогій павялічвае ўзровень інфарматызацыі грамадства. Яны ахопліваюць усе сферы жыцця і розныя галіны ведаў, у тым ліку звязаныя з мовай і перадачай ведаў. Камп'ютарныя метады і сродкі часцей прымяняюцца ў навучальным працэсе. Іх выкарыстанне ў якасці сродку навучання ўдасканальвае выкладанне, павышае яго якасць і эфектыўнасць. Немалаважным фактарам з'яўляецца аўтаматызацыя кантролю, карэкцыі, тэставання і псіхадыягностыкі. У навучанні камп'ютарызацыя перш за ўсё пераўзыходзіць іншыя сродкі свабодным доступам да разнастайных рэсурсаў, што дазваляе інтэнсіфікаваць і ўдасканаліць веды кожнага індывідуума.

Існуе вялікая колькасць інфармацыйных сродкаў, якія забяспечваюць высокую інтэрактыўнасць, нагляднасць, інтэнсіўнасць і стымуляцыю самастойнага навучання. Адным з такіх рэсурсаў для вывучэння беларускай, рускай і англійскай мовам з'яўляецца беларускі цэнтр ведаў па апрацоўцы тэкставай інфармацыі і маўлення (*CLARIN Knowledge Centre for Belarusian text and speech processing (K-BLP)*) [1] на базе еўрапейскай даследчай структуры CLARIN (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*) [2]. CLARIN займаецца падтрымкай інфраструктуры для абмену, выкарыстання і забеспячэння захоўвання

моўных даных і інструментаў для даследаванняў у галіне гуманітарных і сацыяльных навук на розных мовах. Платформа прапануе пашыраныя інструменты для выяўлення, вывучэння, выкарыстання, анатавання, аналізу ці аб'яднання розных набораў даных, дзе б яны ні знаходзіліся. Гэта магчыма дзякуючы сеткаваму аб'яднанню цэнтраў, якія ўваходзяць у арганізацыю платформы. Такія цэнтры ўяўляюць сабой сховішчы моўных даных, сэрвісныя цэнтры і цэнтры ведаў, з доступам адзінай рэгістрацыяй для ўсіх членаў акадэмічнай супольнасці ва ўсіх краінах-удзельніцах.

У 2020 годзе лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення АПП НАН Беларусі [3] стала прадстаўніком беларускага цэнтра ведаў у складзе CLARIN (K-BLP). Лабараторыя працуе ў галіне апрацоўкі тэксту і маўлення на аснове камунікацыі “чалавек-чалавек”, “чалавек-машына” і “машына-машына”. K-BLP прэзентуе карыстальнікам веды па апрацоўцы тэксту, маўлення і іншых даных для натуральных моў, асабліва для беларускай. Нядаўна лабараторыя пачала ствараць метаданыя для ўсіх распрацаваных у лабараторыі Інтэрнэт-рэсурсаў, што азначае, што частка паслуг цяпер даступная праз VLO (Virtual Language Observatory) [4]. Акрамя таго, усе паслугі можна атрымаць непасрэдна праз платформу для апрацоўкі тэкставай і гукавой інфармацыі для розных тэматычных даменах corpus.by [5], якая ўключае ў сябе больш за 70 сэрвісаў. Таксама цэнтр прапануе інструменты для вывучэння інтанацый маўлення (аналізатар і трэнажор IntonTrainer [6]), беларускамоўны модуль NooJ, распрацаваны ў асяродку лінгвістычнага развіцця NooJ [7], навучальныя дапаможнікі і практыкаванні. Больш падрабязная інфармацыя даступная на сайце лабараторыі сінтэзу і распазнавання маўлення АПП НАН Беларусі [3].

Асноўная мэта K-BLP заключаецца ў забеспячэнні даступнасці лінгвістычных рэсурсаў і электронных інструментаў аўтаматычнай апрацоўкі натуральнай мовы для даследчыкаў ва ўсіх навуковых дысцыплінах, у прыватнасці, у гуманітарных і сацыяльных навук. Адна з задач інфраструктуры ведаў K-BLP у складзе CLARIN – забяспечыць арганізаваны доступ да ведаў і вопыту ўсёй інфраструктуры CLARIN. CLARIN імкнецца пераадолець фрагментацыю моўных рэсурсаў і зрабіць іх даступнымі для даследчыкаў і студэнтаў ва ўсіх галінах. Платформа прапануе доўгатэрміновыя рашэнні і тэхналагічныя паслугі для разгортвання, падключэння, аналізу і падтрымкі лічбавых моўных даных і інструментаў.

Лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення задзейнічана ў такіх напрамках навуковых даследаванняў, як аблічбоўка культурнай спадчыны, высакаякасны сінтэз маўлення па тэксце, надзейнае распазнаванне дыскрэтных і бесперапынных паслядоўнасцяў слоў, камп'ютарныя сістэмы

для рэабілітацыі людзей з парушэннямі слыху і зроку. Акрамя гэтага, мы працуем з сістэмамі, праграмамі і платформамі для апрацоўкі вялікіх аб'ёмаў даных, універсальнымі алгарытмамі для стварэння новых камп'ютарных прадуктаў, анлайн- і мабільнымі платформамі для асінхроннага ўводу і вываду, захоўвання і выдачы інфармацыі з розных платформаў, паўаўтаматычнай сістэматызацыі і апрацоўкі даных адміністратарамі мэтавых праграм. Нашы супрацоўнікі выкарыстоўваюць разнастайныя падыходы да стварэння, апрацоўкі, сістэматызацыі і аптымізацыі аўдыя- і тэкставага фармату даных вялікага памеру (BigData) на розных платформах.

К-BLP падтрымлівае даследчыкаў, якія жадаюць удзельнічаць у перадавых даследаваннях для папулярызацыі шматмоўнай камп'ютарызаванай даследчай прасторы. Падрыхтаваныя прадукты, метады і алгарытмы могуць быць адаптаваны для шырокага выкарыстання ў прыкладных і практыка-арыентаваных даследаваннях, якія патрабуюць апрацоўкі даных на розных узроўнях. Мы маем намер ствараць і падтрымліваць карыстальніцкую інфраструктуру для абмену, выкарыстання і захоўвання даных і інструментаў для даследаванняў у галіне камп'ютарнай лінгвістыкі, гуманітарных і сацыяльных навук. Амаль усе нашы рэсурсы аблічбаваныя і знаходзяцца ў адкрытым доступе, што можа быць карысна для навукоўцаў і даследчыкаў усіх сфер дзейнасці.

Павышэнне цікавасці да беларускіх распрацовак у галіне камп'ютарнай лінгвістыкі і папулярызацыя даступных інструментаў і рэсурсаў з'яўляюцца дамінуючымі напрамкамі К-BLP. Для дасягнення галоўнай мэты К-BLP мы плануем дадаваць і падтрымліваць новыя прылады для электроннай апрацоўкі тэксту і маўлення на беларускай мове, у тым ліку структураваць наяўныя сэрвісы ў рамках класіфікацыі CLARIN. Вельмі важна папулярызаваць рэсурсы для палягчэння доступу даследчыкаў. Менавіта таму карыстальнікам прапануецца ўсебаковая падтрымка, рэкамендацыі і інструкцыі для кожнай паслугі.

Удзельнікі К-BLP накіраваны на пашырэнне супрацы з іншымі навуковымі ўстановамі, задзейнічанымі ў даследаваннях па апрацоўцы натуральнай мовы. У іх кола ўваходзяць Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры АПП НАН Беларусі, факультэт сацыякультурных камунікацый БДУ, БДУІР, МДЛУ і іншыя арганізацыі. Таксама лабараторыя сінтэзу і распазнання маўлення арганізуе курсы ва ўніверсітэтах для навучання студэнтаў і даследчыкаў камп'ютарнай лінгвістыцы. Ужо падрыхтавана некалькі адукацыйных анлайн-матэрыялаў на англійскай і беларускай мовах. Усе гэта дазволіць укараніць розныя інструменты для вылічальнай апрацоўкі беларускай мовы для ўсіх зацікаўленых, уключаючы замежных навукоўцаў і партнераў.

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. CLARIN Knowledge Centre for Belarusian text and speech processing // CLARIN – European Research Infrastructure for Language Resources and Technology [Electronic resource]. – 2020. – Mode of access: <https://clarin-belarus.corpus.by/>. – Date of access: 13.08.2020.
2. CLARIN – European Research Infrastructure for Language Resources and Technology // CLARIN [Electronic resource]. – 2020. – Mode of access: <https://www.clarin.eu/>. – Date of access: 13.08.2020.
3. Лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення [Электронны рэсурс]. – 2020. – Рэжым доступу: <https://ssrlab.by/>. – Дата доступу: 18.02.2020.
4. Virtual Language Observatory (Belarus) // Clarin VLO [Electronic resource]. – 2021. – Mode of access: <https://vlo.clarin.eu/search?2&q=uiip>. – Date of access: 18.08.2020.
5. Платформа для апрацоўкі тэкставай і гукавой інфармацыі для розных тэматычных даменаў Corpus.by [Электронны рэсурс]. – 2020. – Рэжым доступу: <http://www.Corpus.by/>. – Дата доступу: 02.03.2020.
6. Inton@trainer // Inton@trainer speech analyzer and trainer [Электронны рэсурс]. – 2021. – Рэжым доступу: <https://intontrainer.by/>. – Дата доступу: 29.01.2022.
7. NooJ: A Linguistic Development Environment [Electronic resource]. – 2022. – Mode of access: <http://www.nooj-association.org>. – Date of access: 20.02.2022.

Т. А. КАЛЬЧУК

Беларусь, Брест, БрГУ имени А. С. Пушкина

WWW-ПРОЕКТЫ В ОБУЧЕНИИ НЕМЕЦКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

С совершенствованием технологии Интернет расширяется сфера применения компьютеров в обучении иностранному языку, при этом выполнение поставленных учебных целей не ставится под сомнение. Кроме того, одной из задач обучения в школе является подготовка детей и подростков к жизни и работе в компьютеризированном обществе. Все это находит отражение на уроках иностранного языка. На наш взгляд, уроки иностранного языка даже выигрывают от интеграции Интернет в соответствующие учебные ситуации, что предоставляет новые возможности и мотивирует обучающихся учить и использовать иностранный язык как один из языков коммуникации в современном информационном обществе.

Интернет предлагает уроку иностранного языка три возможные области применения, которые стоит использовать с пользой в обучении иностранному языку: коммуникация, информация и публикация. Коммуникация и информация являются центральными элементами урока иностранного языка, а коммуникативная компетенция – даже его главной целью.

Аутентичная информация о немецкоязычных странах всегда используется на уроках немецкого языка как учебный материал, например, в

Ятченя Д. В. Формирование коммуникативной компетенции на уроках китайского языка в учреждениях общего среднего образования.....	212
--	-----

ИННОВАЦИИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Авраменко В. В. Повышение эффективности использования информационно-коммуникативных технологий при изучении грамматики немецкого языка.....	214
Акинина М. В. Тесты для усвоения активной лексики по иностранному языку в системе контроля для языкового вуза	216
Aminova Z. Z. Academic skill: Summary writing to develop writing and grammar skills of high school learners.....	218
Барышева Р. И., Рахимова А. Э. Оценка результатов процесса применения дистанционных технологий при изучении иностранного языка.....	220
Вознюк О. И. Инновация как главное направление повышения качества учебно-воспитательного процесса в военном ВУЗе.....	222
Гусева А. В. Применение интерактивных технологий для формирования лексических навыков студентов языковых специальностей: Quizlet.....	226
Долидович О. В., Бурденкова В. С. Цифровизация в ВУЗе: проблемы и риски.....	228
Зяноўка Я. С., Гецэвіч Ю. С., Супрунчук М. В., Варановіч В. В., Латышэвіч Д. І. Беларускі цэнтр ведаў CLARIN па апрацоўцы тэкставай інфармацыі і вуснага маўлення	231
Кальчук Т. А. WWW-проекты в обучении немецкому языку как иностранному	234
Кизюкова А. В., Рахимова А. Э. Мультимедийные технологии как средство формирования социокультурной компетенции.. ..	237
Крючкова О. Н. Особенности гибридной формы обучения.....	240
Lebedinskaya A. O. Interaction in the foreign language classroom in the post-covid era	242
Левонюк Л. Е. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции на основе метода проектов	245
Лисицкая Н. В. Оценка достижений обучающихся посредством тестирования в дистанционном формате.....	247
Максимчук Р. Т., Ламинская Т. А. Применение информационно-коммуникационных технологий в обучении иностранному языку	250
Назарова Г. А. Игрофикация и компьютерные технологии как фактор повышения мотивации при изучении иностранного языка	253